

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING 2018
FÖRENKLAD RAPPORT OCH SLUTMEDDELANDE

Anders Håkansson

Fjärrkyla till Länsstyrelsen

Halland, Halmstad kommun och stad,
Halmstad 5:1 och kvarteret Sankt Nikolaus 19, RAÄ 44:1

Hallands Kulturhistoriska museum, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2019

Arkeologisk undersökning 2018

Layout: A. Andersson

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet

Ärende nr ms2006/02316

Innehåll

Bakgrund och syfte.....	5
Undersökningens genomförande	5
Undersökningsresultat	6
Referenser	8
Tekniska och administrativa uppgifter	8

Figur 1. Centrala Halmstad med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Bakgrund och syfte

Halmstads Energi och Miljö AB (HEM) avsåg bygga fjärrkylaservice till Länsstyrelsen. Detta planerades genom styrd borrhning till ett djup om 6 meter under befintlig marknivå mellan två draggropar samt två anslutande ledningsschakt. Schaktningen för gropar och ledningar innebar att lämningar berördes inom stadslager RAÄ 44:1 i Halmstad.

Efter ett möte med Länsstyrelsen och Kulturmiljö Halland undersökte HEM möjligheterna att förminska draggropar och ledningsschakt och därmed begränsa markingreppen. Efter kompletterande uppgifter 2018-09-14 presenterade HEM nya mått på draggroparna till en storlek av 2 x 1 meter, där djupet i framkant är 0,8-1 meter och 0,5 meter i gropens bakkant. De båda ledningsschakten beräknades till 2 respektive 3 meter, ett djup av 1 meter, bredd i markplan på 1,6 meter och bottenbredd på 1,2 meter. Ingreppen innebar att mellan 9-11 m³ massor skulle schaktas bort vid exploateringen. Hur stor del av massorna som utgjorde kulturlager var osäkert då ingen förundersökning genomförts vid de planerade schakten. Däremot framgick av tidigare arkeologiska insatser i samband med närliggande schaktningar, att metertjocka stadslager från medeltid och nyare tid med största sannolikhet kom att beröras (Petersson 1984, Bjuggner 2018).

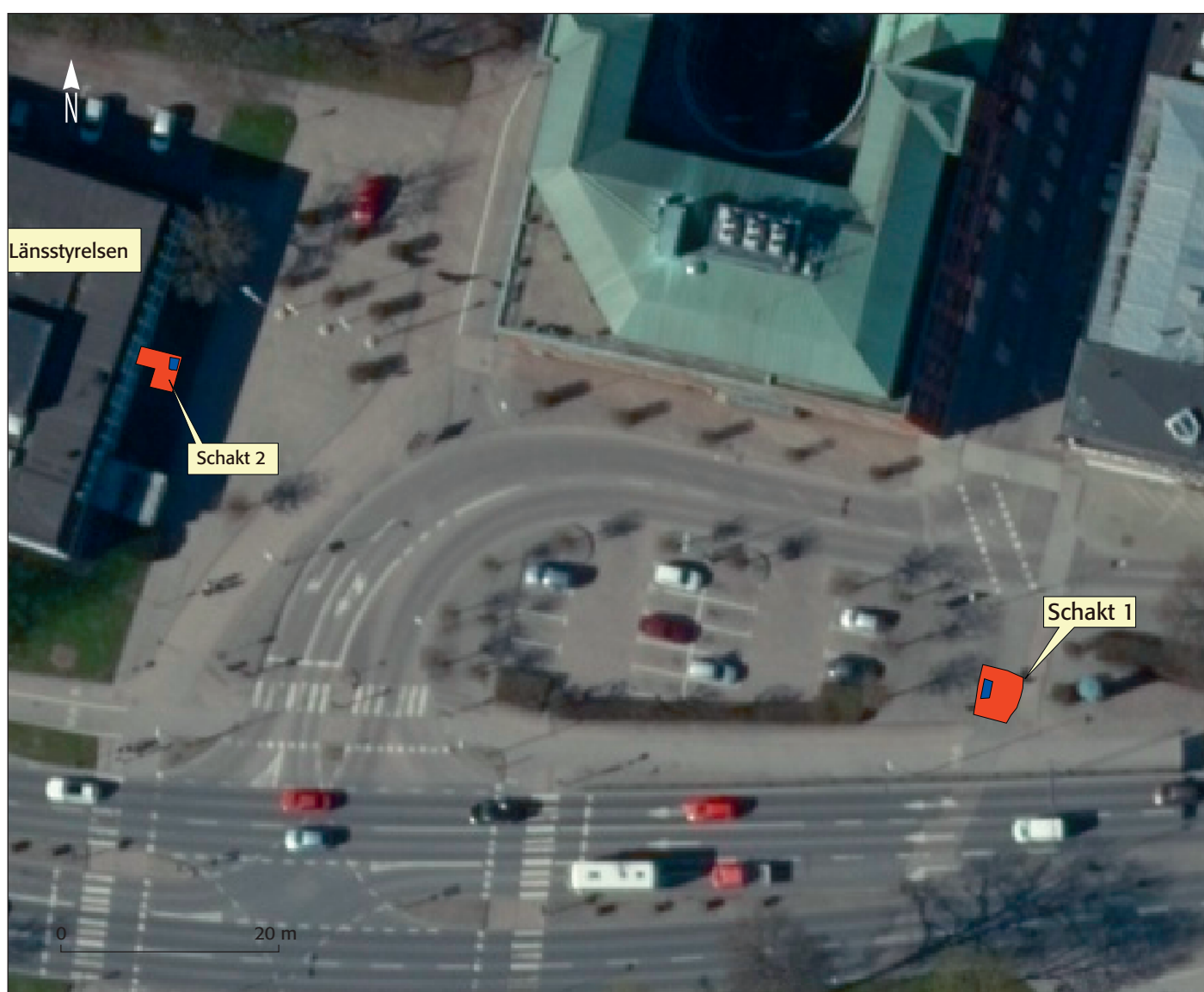
Syftet med den arkeologiska undersökningen var att ge kunskap med relevans för myndigheter, forskning och allmänhet. Berörd del av fornlämning RAÄ Halmstad 44:1 med stadslager hade en informations och kunskapspotential avseende södra delen av Halmstad stads äldsta utveckling samt anläggandet av slottets trädgård- och parkanläggning.

Undersökningens genomförande

Undersökningen utfördes i samband med arbetsföretagets genomförande i form av en schaktningsövervakning. Vid schaktning för draggropar och ledningsschakt deltog arkeologer och bestämde schaktningsarbetets genomförande och tempo. För att skapa ett fullgott underlag enligt Länsstyrelsens direktiv, planerades dokumentation av kulturlager ske enligt de stratigrafiska principer som motsvarar kontextuell arkeologi (Larsson 2004). Kontextuell metod innebär att varje lager, konstruktion eller nedgrävning grävs och dokumenteras separat, för att se hur och i vilken kronologisk ordning de skapats. Kulturlagren ses inte som slumpmässigt bildade lager, utan som resultat av mänskliga handlingar i specifika sammanhang, *kontexter*. Platsens stratigrafi omtolkas följaktligen till en rad händelser som utgjort platsens historia. Alla schakt och arkeologiska objekt mättes in med GPS. Parallellt med alla undersökningsmoment utförs även digital fotodokumentation.

Undersökningsresultat

Den östra draggropen (schakt 1) var 18 m² stor och grävdes till ett djup av mellan 1,3-1,5 meter, d v s till nivån mellan + 2,45 - +2,65 m ö h. Gropen var till största delen söndergrävd av moderna ledningar, som verkade både ha en nord-sydlig och västlig sträckning. Endast en mindre yta med kulturlager på 1,3 m² var bevarad i gropens västra del (fig.3). Toppnivån på lagren varierade mellan + 2,65-2,7 m ö h och bestod av ljus leriblandad bitvis sotig sand. Kulturlagren berördes inte av den planerade borrningen och undersöktes därför ej. Den västra draggropen (schakt 2) var 11 m² stor och grävdes till ett djup av 1,4 meter. Vid nivån +4,02 meter påträffades ett murat fundament i den nordöstra delen. Fundamentet är av okänd ålder men torde vara en modern skapelse. (fig 4). Fundamentet berördes inte av den planerade borrningen och inga vidare insatser utfördes.

Figur 2. Centrala Halmstad med undersökningsschakt (rött) och lämningar (blått) markerade. Skala 1:600.

Figur 3. Foto över schakt 1 med bevarad yta med kulturlager markerad. Foto: Lena Bjugger. (fotonr. 2019-20-09).

Figur 4. Foto över schakt 2 med bevarat murfundament. Foto: Lena Bjugger. (fotonr. 2019-20-03).

Referenser

- Bjuggner, Lena. 2018. *Ett schakt genom Halmstad slotts f.d. trädgård*. Halland, Halmstad stad och kommun, Kvarteret S:t Nikolaus 19, RAÄ 44:1. Arkivrapport.
- Larsson, S. 2004. Om stratigrafiska metoder vid stadsarkeologiska undersökningar. *Aktuella Metodfrågor* (red. Marianne Lönn). Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar. Stockholm.
- Petersson, Maria. 1984. *Halmstad, Slottgatan – Karl XI:s väg, RAÄ 44, arkeologisk undersökning 1984*. Stiftelsen Hallands Länsmuseer, Uppdragsverksamheten. Arkivrapport.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	431-3105-2018
Eget diarienummer:	2018-189
Uppdragsgivare:	Halmstads Energi och Miljö AB
Utförandetid:	7-8 november 2018
Personal:	Anders Håkansson (projektledare), Lena Bjuggner.
Läge:	Halland, Halmstad kommun och stad, Halmstad 5:1 och kvarteret Sankt Nikolaus 19, RAÄ 44:1
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Undersökt:	Två schakt (29 m ²)
Dokumentation:	Schakt och arkeologiska objekt mättes in med totalstation. Digital information finns tillgänglig i Intrasisprojektet Halmstad2018346S. Digitala fotografier har fotonr 2019-20:1–10. Materialet är arkiverat i Kulturmiljö Hallands arkiv.
Fynd:	-
Datering:	Medeltid-Nyare tid

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00
E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se